

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi valtion virkaehtosopimuslain ja työtuomioistuimesta annetun lain 13 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan valtion virkaehtosopimuslakia muutettavaksi siten, että valtion liikelaitosten henkilöstön virkaehtosopimusten neuvottelu- ja sopimusosapuolena voisivat olla asianomainen liikelaitos ja sen puolesta myös sellainen rekisteröity työnantajajhdistys, jolle tehtävä on asetuksella uskottu. Neuvottelu- ja sopimusvaltuuksien antaminen liikelaitoksille ja rekisteröidylle työnantajajhdistykselle edellyttäisi, että siitä säädettäisiin asetuksella. Esi-

tyksessä ehdotetaan lisäksi työtuomioistuimesta annetun lain muuttamista siten, että valtion virkaehtosopimuslain soveltamista koskeissa asioissa työtuomioistuimessa on kantajana valtion sijasta asianomainen liikelaitos tai työnantajajhdistys.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan mahdollisimman pian niiden tultua hyväksytyiksi.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

1.1. Nykytila

Valtion liikelaitoksista annetussa laissa (627/87), jäljempänä liikelaitoslaki, tarkoitettuja liikelaitoksia ovat Posti- ja telelaitos, Valtionrautatiet, Imailulaitos, Valtion tietokonekeskus, Valtion painatuskeskus, Valtion ravitsemiskeskus ja Karttakeskus. Autorekisterikeskuksesta muodostetaan siitä vuonna 1992 annetun lain (988/92) mukaan liikelaitos vuoden 1993 alusta. Näiden laitosten palveluksessa oli vuonna 1991 henkilöstöä noin 66 000, näistä suurin osa eli noin 60 000 henkilöä Posti- ja telelaitoksen ja Valtionrautateiden palveluksessa. Posti- ja telelaitoksessa, Valtionrautateilla, Imailulaitoksessa ja Autorekisterikeskuksessa on myös virkasuhteista henkilöstöä, yhteensä noin 40 000.

Valtion virkamieslaissa (755/86) tarkoitettujen valtion virkamiesten palvelussuhteen ehtojen vahvistamiseksi virkaehtosopimuksin ja työrauhan turvaamiseksi neuvotellaan sen mu-

kaan kuin valtion virkaehtosopimuslaissa (644/70) säädetään. Valtion virkaehtosopimuslain 3 §:n 3 momentin mukaan neuvottelu- ja sopimusosapuolena on valtion puolesta se viranomaisena, jolle tehtävä asetuksella uskotaan. Valtion virkaehtosopimusasetuksen (1203/87) 1 §:n mukaan valtion virkaehtosopimuslaissa tarkoitettuna neuvotteluviranomaisena on valtiovarainministeriö. Valtiovarainministeriössä kuuluvat neuvotteluviranomaisen tehtävät sisäisten organisaatiosäädösten mukaan ministeriön henkilöstöosastolle.

Liikelaitoslain 16 §:n mukaan liikelaitosten virkamiehiin sovelletaan valtion virkasuhdetta koskevia säännöksiä ja virkaehtosopimusten määräyksiä. Liikelaitoslain 17 §:n mukaan liikelaitos tekee henkilöstön palkkauksesta virkaehtosopimuksen, jos niin laissa säädetään. Liikelaitoskohtaisissa laeissa tai muissakaan laeissa ei ole säädetty liikelaitoksille toimivaltaa tehdä itse henkilöstönsä palkkausta koskevia virkaehtosopimuksia. Siten liikelaitosten henkilöstön palvelussuhteen ehtojen vahvistamisesta virkaehtosopimuksin on neuvotellut valtiova-

rainministeriö, ja valtiovarainministeriö on tehnyt näitä koskevat sopimukset. Liikelaitos on tehnyt valtion virkaehtosopimuslain 3 §:ssä tarkoitetut virkaehtosopimukset voimassa olevan yleisen virkaehtosopimuksen tarkentamisesta. Liikelaitoksissa virkaehtosopimusjärjestelmään kuuluu nykyisin noin 40 000 virkamiestä.

Liikelaitosten työehtosopimusjärjestelmä eroaa lainsäädännöllisesti merkittävästi virkaehtosopimusjärjestelmästä. Liikelaitoslain 17 §:n mukaan kukin liikelaitos tekee henkilöstönsä koskevan työehtosopimuksen sen mukaan kuin asetuksessa säädetään. Valtion liikelaitosten työehtosopimuksista annetun asetuksen (1190/87) mukaan valtiovarainministeriö antaa tarvittaessa ohjeet niistä perusteista ja linjoista, jotka liikelaitosten on työehtosopimuksia tehdessään otettava huomioon. Työehtosopimusjärjestelmässä toimivalta tehdä työehtosopimus on siis pääsäännön mukaan kullakin liikelaitoksella. Liikelaitoksissa työehtosopimusjärjestelmään kuuluu noin 25 000 työntekijää.

1.2. Muutoksen tarve

Liikelaitoksille on ominaista, että ne toimivat omilla toimialoillaan hyvin pitkälle kilpailutilanteessa, niitä hoidetaan liiketaloudellisten periaatteiden mukaisesti ja että ne ovat valtion talousarvion ulkopuolella. Liikelaitoksia ohjataan eduskunnan ja valtioneuvoston määrittelemillä tulostavoitteilla. Liikelaitokset erottaa valtioneuromistoisista osakeyhtiöistä ennen kaikkea valtioneuvoston tiivis ohjausote.

Kuten edellä on todettu, on liikelaitosten henkilöstön palvelussuhteen ehtoista neuvotteleminen nykyisen lainsäädännön mukaan järjestetty samoin kuin valtion talousarvioon kuuluvien virastojen ja laitosten. Liikelaitoksissa neuvottelu- ja sopimusjärjestelmä lainsäädännöllisesti eroaa neuvottelu- ja sopimustoimivaltuuksien osalta sen mukaan, onko kyse virkasuhteessa vai työsopimussuhteessa olevasta henkilöstöstä. Liikelaitosten virkasuhteen henkilöstö kuuluu valtion virkaehtosopimuslakiin perustuvaan neuvottelu- ja sopimusjärjestelmään. Liikelaitosten työsopimussuhteen henkilöstön palvelussuhteen ehtoista neuvotellaan valtion yleisen työehtosopimusjärjestelmän mukaisesti.

Virkaehtosopimustoiminta on liikelaitosten henkilöstön palvelussuhteen ehtojen osalta ta-

pahtunut suurelta osin keskustasolla. Keskustason virkaehtosopimukset ovat olleet hyvin kattavia. Paikallistason joustavalle palkanmuodostukselle on jäänyt varsin vähän soveltamisalaa, vaikka viime vuosina on tarkentavien virkaehtosopimusten kautta palkkauksen määrätymisen painopistettä pyritty siirtämään virasto- ja laitostasolle.

Liikelaitosten asema liiketaloudellisin perustein suurelta osin kilpailutilanteessa toimivina laitoksina ja niiden itsenäisyys rahoituksen osalta asettavat ne osittain eri asemaan valtion talousarvioon kuuluviin virastoihin nähden. Liikelaitosten palkanmaksukyvyyn on määrättävä kulloisetkin työvoimakustannukset. Työvoimakustannusten tulee olla tasoltaan liikelaitoksen mahdollisimman hyvää kilpailuasemaa tukevia. Liikelaitosten henkilöstön palvelussuhteen ehtojen tulee olla joustavia sekä niiden kulloisenkin tason ja kehityksen liikelaitosten liiketoimintaan ja toimialajärjestelyihin perustuvat erityistarpeet huomioon ottavia. Niiden tulee tarvittaessa voida poiketa valtion yleisestä ansiotasosta ja sen kehityksestä. Nykyinen virkaehtosopimusjärjestelmä, jossa sopimusratkaisuissa koko valtiota käsitellään yhtenä kokonaisuutena, ei kaikilta osin anna riittävästi edellytyksiä edellä mainittujen tavoitteitten toteuttamiseen. Tarkoituksenmukaisena ei voida pitää myöskään sitä, että liikelaitosten henkilöstön osalta neuvottelu- ja sopimustoiminta on järjestetty eri tavoin virkasuhteen henkilöstön ja työsopimussuhteen henkilöstön osalta.

1.3. Ehdotetut muutokset

Esityksessä ehdotetaan valtion virkaehtosopimuslakia muutettavaksi siten, että liikelaitoksille voitaisiin asetuksella säätää toimivalta itse neuvotella ja solmia virkaehtosopimus virkamiestensä palvelussuhteen ehtoista. Asetuksella voitaisiin lisäksi säätää, että virkaehtosopimuksen liikelaitosten virkamiesten palvelussuhteen ehtoista voisi liikelaitosten puolesta tehdä myös sellainen rekisteröity yhdistys, jonka varsinaisiin tarkoituksiin kuuluu työntantajien etujen valvominen palvelussuhteissa ja jolle tehtävä on asetuksella uskottu. Tarkoituksena on, että neuvottelu- ja sopimusvaltuudet annettaisiin samanaikaisesti sekä rekisteröityyn työntajayhdistykseen jäsenenä kuuluville liikelaitoksille että rekisteröidylle työntajayhdistykselle.

Liikelaitokset ovat olemassaolonsa, organisaatiomuotonsa ja osittain rahoituksensa osalta omistajansa, valtion, ohjauksessa. Liikelaitokset hoitavat normaalin liiketoiminnan lisäksi merkittäviä yhteiskuntapoliittisia tehtäviä ja ylläpitävät toiminnallaan merkittävässä määrin yhteiskunnan perusrakennetta. Yhteiskunnan kannalta on erityisen tärkeätä, että työrauha näillä aloilla pysyy mahdollisimman vakaana. Tähän nähden on perusteltua, että neuvottelu- ja sopimustehtävä uskotaan nimenomaisesti asetuksella säädettävälle työnantajajyhdistykselle. Tällöin voidaan varmistua siitä, että yhdistys jäsenkuntansa, sääntöjensä ja toimintatapsansa puolesta täyttää ne valtiovaltan asettamat vaatimukset, jotka liikelaitosten työnantajatoimintojen järjestämisessä on otettava huomioon.

Tarkoitus on, että työnantajajyhdistyksen kuuluisivat toisaalta valtio ja toisaalta liikelaitokset ja että yhdistys toimisi jäsentensä työnantajajärjestönä olennaisesti samoin perustein kuin työnantajajärjestöt yleensä. Liikelaitosten työnantajaedunvalvonnan järjestämiseksi on periaatteessa olemassa erilaisia vaihtoehtoja. Hallituksen julkisen sektorin uudistamista koskevana tavoitteena on se, että valtio toimii työnantajaroolissaan mahdollisimman samankaltaisesti kuin yksityisen sektorin työnantajaorganisaatiot. Yleisillä työmarkkinoilla työnantajajärjestöt toimivat rekisteröityinä yhdistyksinä, joissa yhdistyksen jäsenet sääntöjensä mukaisesti käyttävät päätösvaltaa.

1.4. Lakiehdotusten suhde vireillä oleviin organisaatiomuutoksiin

Nykyisistä liikelaitoksista Valtion tietokonekeskus, Valtion painatuskeskus ja Valtion ravitsemiskeskus on tarkoitus siirtää valtioenemistöisiksi osakeyhtiöiksi vuoden 1993 aikana. Näiden liikelaitosten yhtiöittämistä koskevat hallituksen esitykset on annettu eduskunnalle. Valtioneuvoston 17 päivänä syyskuuta 1992 tekemän periaatepäätöksen mukaan Posti- ja telelaitos on tarkoitus yhtiöittää vuoden 1994 alusta. Posti- ja telelaitoksen yhtiöittämistä koskeva lainsäädäntö on parhaillaan valmisteltavana. On mahdollista, että tulevaisuudessa myös muita liikelaitoksia tai niiden osia siirretään osakeyhtiömuotoon.

Nyt ehdotettu virkaehtosopimuslain muutos ei suoranaisesti vaikuta perustettavien yhtiö-

den työnantajaedunvalvontaan. Perustettavissa yhtiöissä henkilöstö on työsuhteessa ja näiden henkilöstön palvelussuhteen ehtoista neuvotellaan sen mukaan kuin työehtosopimuslaissa säädetään. Yhtiöt voivat itse tehdä tarvittaessa työehtosopimuksia ja ne voivat tarpeensa mukaan liittyä työnantajajyhdistyksiin.

2. Esityksen taloudelliset ja hallinnolliset vaikutukset

Virkaehtosopimustoimivallan siirrolla ei ole välittömiä taloudellisia tai organisatorisia vaikutuksia.

Laki antaisi mahdollisuudet kehittää liikelaitosten henkilöstöä koskevaa virkaehtosopimus-toimintaa siten, että liikelaitosten henkilöstön palvelussuhteen ehdot soveltuisivat entistä paremmin liikelaitosten taloudellisiin edellytyksiin ja kilpailutilanteeseen. Toisaalta laki antaisi sopimustoiminnan osalta mahdollisuuden edelleen pitää koossa valtioyhtymässä tarkoituksenmukaisessa laajuudessa yhtenäistä henkilöstöpolitiikkaa.

Laki tekisi mahdolliseksi virka- ja työehtosopimuksia koskevan neuvottelu- ja sopimus-toiminnan yhdistämisen käytännössä. Tämä vähentäisi päällekkäistä työtä ja sitä kautta neuvottelu- ja sopimustoiminnasta aiheutuvia kustannuksia.

Yhdistyksen käytännön toiminta on tarkoitus järjestää tehokkaasti, taloudellisesti ja joustavasti hyödyntäen olemassa olevia voimavaroja. Lakiehdotuksen mukaan valtion neuvotteluviranomainen voisi huolehtia yhdistykselle kuuluvien asioiden valmistelusta sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Asetuksessa on tarkoitus säätää, että valtion neuvotteluviranomaisen avusta ja sen korvausten perusteista sovittaisiin yhdistyksen kanssa. Lisäksi valtion neuvotteluviranomaisen palveluksessa oleva virkamies voitaisiin asettaa toimimaan yhdistyksen toimistossa. Merkittävä osa yhdistyksen toiminnasta voitaisiin näin ollen hoitaa valtion työmarkkinalaitoksen ja liikelaitosten resursseilla niitä tarvittavassa määrin uudelleen kohdentamalla. Valtion yhdistyksen toimintaan kohdentamat voimavarat kattaisivat suurimman osan valtion jäsenmaksuveloitteesta. Siten valtiolle mahdollisesti jäävä rahallinen jäsenmaksuvelvoite ei edellyttäisi erillistä määrärahaa vielä valtion vuoden 1993 talousarvioon.

3. Asian valmistelu ja aiemmat kannanotot

3.1. Asian valmistelu

Asiaa on valmisteltu yhdessä liikelaitosten kanssa. Liikelaitokset pitävät tarkoituksenmukaisena sellaista neuvottelu- ja sopimustoiminnan ja työnantajaedunvalvonnan järjestämistä, johon lakiehdotus antaa mahdollisuuden. Asiasta liikelaitosten kanssa neuvoteltaessa on päädytty siihen, että neuvottelu- ja sopimusvaltuudet tulisi olla sekä liikelaitoksilla että näitä edustavalla rekisteröidyllä työnantajayhdistyksellä. Yhdistyksen jäseninä olisivat toisaalta valtioneuvostossa valtion sopimustoiminnan yleisestä järjestelystä vastaava taho ja toisaalta liikelaitokset itse.

Yhdistyksen sääntöjä on valmisteltu valtiovarainministeriön ja liikelaitosten kanssa. Neuvotteluja on käyty myös yhdistyksen käytännön toiminnan järjestämisestä. Yhdistyksen käytännön toiminta on tarkoitus järjestää taloudellisesti ja tehokkaasti hyödyntäen sekä valtion työmarkkinalaitoksen että liikelaitosten olemassa olevia voimavaroja.

Esityksestä on käyty yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain (651/88) nojalla yhteistoiminnasta valtionhallintoa ja hallinnonalaa koskeissa henkilöstöasioissa solmitun sopimuksen mukaiset neuvottelut valtion henkilöstöä edustavien keskusjärjestöjen kanssa. Asiasta on neuvoteltu myös virkamiesten palkkapolitiisessa toimikunnassa sekä valtiovarainministeriön 30 päivänä toukuuta 1991 asettaman valtion henkilöstön pal-

velussuhteen ja sopimusjärjestelmän uudistamista selvittävän projektin johtoryhmässä.

3.2. Aiemmat kannanotot

Valtion henkilöstöhallinnon kehittämisessä on monissa eri yhteyksissä korostettu tarvetta lisätä virastojen ja laitosten painoarvoa henkilöstöhallintonsa hoitamisessa. Erityisen tärkeänä tätä on pidetty suurelta osin kilpailutilanteesta toimivien ja rahoituksesta itsenäisesti vastaavien liikelaitosten osalta. Toinen lakivaliokunta on hallituksen esityksestä laiksi valtion virkaehtosopimuslain 5 §:n muuttamisesta (HE 91/1989 vp) antamassa mietinnössä (II LaVM 9/1989 vp) todennut, että liikelaitosten toimintamahdollisuudet virkamiesten palvelussuhteen ehtojen määrittämisessä ovat edelleen varsin rajalliset verrattuna työsuhteita koskevaan päätöksentekoon. Valiokunta katsoi, että liikelaitosuudistuksen tavoitteiden ja periaatteiden mukaista olisi jatkossa antaa liikelaitoksille enemmän päätösvaltaa virkamiestensä virkaehtosioissa.

Liikelaitosten edellytyksiä hoitaa tarkoituksenmukaisesti ja joustavasti henkilöstöhallintoon on parannettu muun muassa vuonna 1992 annetulla valtion virkaehtosopimuslain 2 ja 5 §:n muutoksella (588/92). Nyt ehdotetulla lailla syvennettäisiin edelleen omaksuttua linjaa myös virkaehtosopimustoimivallan ja työnantajaedunvalvonnan osalta. Virkaehtosopimusten osalta laki antaisi edellytykset päätyä perusteiltaan vastaavaan järjestelmään kuin työehtosopimusten osalta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Valtion virkaehtosopimuslaki

3 §. Lain nykyisen 3 §:n 3 momentin mukaan työnantajan puolesta virkaehtosopimuksista ja muista 3 §:n 1 momentissa tarkoitetuista sopimuksista neuvottelee ja sopii se viranomainen, jolle tehtävä asetuksella uskotaan (*valtion neuvotteluviranomainen*). Työnantajapuolta edustavana neuvottelu- ja sopimusosapuolena voi

siten olla vain julkisoikeudellisesti järjestetty elin. Lisäksi säännöksen on katsottava nykyisellään edellyttävän, että neuvotteluviranomaisia on vain yksi eikä useampia. Tästä johtuen neuvottelu- ja sopimustoimivallan siirtäminen liikelaitoksille ja niiden puolesta myös asetuksella säädettävälle työnantajayhdistykselle edellyttää tätä koskevien uusien säännösten ottamista lakiin. Säännökset ehdotetaan sisällytettäväksi uuteen 3 a §:ään. Tämän vuoksi 3 §:n 3 momenttia on muutettava siten, että säännöstä

sovellettaisiin liikelaitosten osalta vain, jos ehdotetusta 3 a §:stä ei muuta johdu.

3 a §. Pykälän 1 momentin mukaan asetuksella voidaan säätää, että työnantajaa edustavina neuvottelu- ja sopimusosapuolina liikelaitoksen virkamiesten palvelussuhteen ehtoja koskevissa asioissa voisi liikelaitosten osalta olla sellainen rekisteröity yhdistys, jonka varsinaisiin tarkoituksiin kuuluu työnantajien etujen valvominen palvelussuhteissa ja jolle tehtävä asetuksella uskotaan sekä asianomainen liikelaitos, joka on jäsenenä edellä tarkoitettussa työnantajayhdistyksessä.

Neuvottelu- ja sopimustoimivaltuuksien antaminen edellyttää, että tästä on nimenomaisesti asetuksella säädetty. Toimivaltuudet on tarkoitettu asetuksella antaa sellaiselle liikelaitokselle, joka on jäsenenä säännöksessä mainitussa, asetuksella tarkemmin yksilöitävässä työnantajayhdistyksessä. Liikelaitosten asema ja yhteiskuntapolitiittinen merkitys huomioon ottaen on edellytettävä, että virkaehtosopimustoimivaltaa käyttävän yhdistyksen päätöksenteon perusteet ja jäsenten velvollisuudet täyttävät valtiovallan asettamat vaatimukset. Tämän vuoksi säännös edellyttää, että liikelaitosten puolesta neuvottelu- ja sopimusoikeuksia käyttävä yhdistys on asetuksessa yksilöity.

Säännöksessä edellytetään, että liikelaitosten puolesta sopimustoimivalta voitaisiin asetuksella siirtää vain yhdistyslaissa tarkoitettulle yhdistykselle. Yhdistysmuoto tarjoaa joustavimman tavan hoitaa liikelaitosten puolesta neuvottelu- ja sopimustoimintaa ja työnantajaedunvalvontaa. Se vastaa myös työnantajatoimintojen järjestämistä muualla työelämässä. Yhdistyksen säännöissä voidaan riittävässä määrin ottaa valtiovallan työrauhan turvaamiseen ja tämänkaltaisiin seikkoihin liittyvät vaatimukset huomioon. Toisaalta säännöissä voidaan taata se, että liikelaitosten omat näkemykset niitä koskevasta sopimuspolitiikasta päätettäessä ovat ratkaisevat. Yhdistysmuotoa puoltaa myös, että rekisteröidyllä yhdistyksellä, jonka varsinaisena tarkoituksena on työnantajien etujen valvominen työsuhteissa, on suoraan työehtosopimuslain 1 §:n nojalla oikeus tehdä työehtosopimuksia. Näin sama yhdistys voisi hoitaa myös liikelaitosten työehtosopimustoimintaa.

Tarkoituksena on, että sekä liikelaitoksilla että asetuksella säädettävällä yhdistyksellä olisi rinnakkainen toimivalta tehdä virkaehtosopimus. Yhdistyksessä päätettäisiin, mistä asioista sovitaisiin yhdistyksen toimesta ja mistä liike-

laitoksissa. Yhdistyksen jäseninä olevat liikelaitokset tulisivat lain 5 §:n mukaan sidotuiksi yhdistyksen tekemään virkaehtosopimukseen. Mahdollisessa eri tasolla tehtyjen virkaehtosopimusten ristiriitatilanteessa noudatettaisiin virkaehtosopimuslain 5 §:n 6 momentissa säädettyä aikaprioriteettisääntöä.

Pykälän 2 momentin mukaan virkamiesten puolesta neuvottelu- ja sopimusosapuolena liikelaitosten tai yhdistyksen kanssa neuvoteltaessa ja sovittaessa olisi lain 3 §:n 3 momentissa tarkoitettua vastaava virkamiesyhdistys.

Neuvottelu- ja sopimusvaltuuksien siirtäminen liikelaitoksille ja työnantajayhdistykselle edellyttää, että virkaehtosopimuksista ja laista nykyisin valtiolle ja valtion neuvotteluviranomaiselle johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät liikelaitoksille ja työnantajayhdistykselle. Tätä koskevat säännökset ehdotetaan koottavaksi pykälän 3 momentti.

Ehdotetun 3 momentin mukaan eräät nykyisin laissa valtiolle säädetyt virkaehtosopimuksista ja lain säännöksistä muutoin johtuvat velvollisuudet ja oikeudet siirtyvät valtion sijasta liikelaitoksille ja työnantajayhdistykselle. Ensinnäkin asianomainen liikelaitos ei lain 5 §:n 5 momentin mukaan saisi määrätä virkaehtosopimuksen soveltamisalalla sopimuksen ulkopuolellakaan olevan virkaehtosopimuksen tarkoittamaa työtä suorittavan virkamiehen palvelussuhteen ehtoja sellaisiksi, että ne ovat ristiriidassa liikelaitoksen tai työnantajayhdistyksen solmiman virkaehtosopimuksen kanssa. Edelleen tulisi lain 5 §:n 6 momentissa säädetty niin sanottu aikaprioriteettisääntö koskemaan myös liikelaitoksia ja työnantajayhdistystä. Lain 19 §:ssä säädetyt hyvityssakkoseuraamukset tuomittaisiin valtion sijasta asianomaiselle liikelaitokselle tai työnantajayhdistykselle. Työnantajayhdistystä olisi säännöksen mukaan kuultava ennen kuin valtioneuvosto tarkistaa hyvityssakkojen markkamäärät rahanarvon muutosta vastaavasti.

Liikelaitoksia koskevan työnsulun toimeenpanemisesta päättäisi työnantajayhdistys. Säännös sulkisi pois sekä liikelaitoksen että valtion neuvotteluviranomaisen mahdollisuuden päättää liikelaitosta koskevasta työnsulusta. Liikelaitos ja työnantajayhdistys voisi saattaa lain 12 §:ssä tarkoitettulla tavalla liikelaitoksessa syntyneen työtaistelutoimenpiteen virkariitalautakunnan käsiteltäväksi. Tämä oikeus säilyisi myös valtion neuvotteluviranomaisella.

Pykälän 4 momentin mukaan ne oikeudet

tehdä virkaehtosopimuksia, työehtosopimuksia tai näihin verrattavia sopimuksia, jotka muun lain nojalla kuuluvat valtion neuvotteluviranomaiselle tai valtion viranomaiselle, siirtoisivat työnantajyhdistykselle. Tällaisia säännöksiä ovat työaikalain 19 a §, talonmiesten työaikalain 19 §, työsopimuslain 47 j §:n 2 ja 3 momentti ja työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa annetun lain 8 §:n 3 ja 4 momentti.

Pykälän 5 momentin mukaan työnantajyhdistykseen sovellettaisiin yhdistyslakia. Kun yhdistyksellä olisi virkaehtosopimuslain perusteella oikeus neuvotella ja sopia virkaehtosopimus, on yhdistyslain 2 §:n 2 momentin säännös huomioon ottaen selvyyden vuoksi tarpeen nimenomaisesti säätää, että yhdistykseen sovelletaan yhdistyslakia. Yhdistyslain 2 §:n 2 momentin mukaan yhteisöön, joka on lailla tai asetuksella järjestetty, sovelletaan yhdistyslakia vain sikäli kuin siitä on erikseen säädetty. Momentin mukaan valtion neuvotteluviranomainen voisi huolehtia yhdistykselle kuuluviin asioiden valmistelusta sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään. Tarkoitus on, että yhdistyksen käytännön toiminta järjestettäisiin suurelta osin hyödyntäen joustavasti valtion neuvotteluviranomaisen eli valtiovarainministeriön asiantuntemusta ja voimavaroja. Asetuksella on tarkoitus säätää, että yhteistoiminnasta yhdistyksen ja valtion työmarkkinalaitoksen välillä tehtäisiin sopimus, jossa määritettäisiin yhteistoiminnan linjat ja korvauserusteet.

4 §. Lain nykyisen 4 §:n mukaan virkaehtosopimus tulee voimaan vasta, kun valtioneuvosto on sen hyväksynyt. Siten myös liikelaitosten virkamiehiä koskevat sopimusmääräykset, lukuunottamatta sopimusmääräyksiä tarkentavissa virkaehtosopimuksissa, ovat voimaan tullakseen edellyttäneet valtioneuvoston hyväksymistä. Siinä tapauksessa, että neuvottelu- ja sopimustoimivalta siirretään asetuksella liikelaitoksille ja niiden puolesta työnantajyhdistykselle, ei enää ole tarpeen liikelaitosten virkaehtosopimusten osalta säilyttää valtioneuvoston hyväksymismenettelyä. Hyväksymismenettely liittyy läheisesti siihen, että virkaehtosopimuksesta voi aiheutua valtion talousarviolle katettavia lisämenoja. Liikelaitosten käyttöaloesitys on talousarvion ulkopuolella. Valtiovalan näkemykset voitaisiin liikelaitosten sopimustoiminnassa ottaa huomioon muulla tavoin.

5 §. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi sen varalta, että ehdotetun 3 a §:n nojalla neuvottelu- ja sopimustoimivaltuudet siirretään liikelaitoksille ja työnantajyhdistykselle. Tässä tapauksessa liikelaitoksen tekemän virkaehtosopimuksen osalta sopimukseen olisi valtion sijasta sidottu sopimuksen tehnyt liikelaitos. Lain ehdotetussa 3 a §:ssä tarkoitettu työnantajyhdistys olisi sidottu tekemäänsä virkaehtosopimukseen. Työnantajyhdistyksen jäsenenä oleva liikelaitos ja alayhdistys olisivat sidottuja yhdistyksen tekemään virkaehtosopimukseen. Valtio ei olisi sidottu sopimukseen.

6 §. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tekninen viittauskorjaus 5 §:n 1 momentin 4 kohtaan. Momentti vastaa sisällöltään nykyistä 2 momenttia.

1.2. Työtuomioistuimesta annettu laki

13 §. Pykälän 6 momentin mukaan valtion virkaehtosopimuslain soveltamista koskevassa muussa kuin pykälän 1, 2 tai 3 momentissa tarkoitettussa asiassa voi työnantajapuolelta kantajana olla vain valtio. Säännöksessä tarkoitettuja virkaehtosopimuslakien soveltamista koskevia muita asioita ovat lähinnä näiden lakien säännöksissä olevat oikeudet ja velvollisuudet, jotka ovat riippumattomia virkaehtosopimuksen olemassaolosta, kuten esimerkiksi työtaisteluoikeuden niin sanotut pysyvät rajoitukset ja suojelutyön teettämisen edellytykset. Siinä tapauksessa, että sopimusoikeudet liikelaitoksen henkilöstön palvelussuhteen ehtojen osalta olisiehdotetun valtion virkaehtosopimuslain 3 a §:n nojalla annettu liikelaitokselle ja näiden puolesta myös työnantajyhdistykselle, on tarkoituksenmukaista, että näillä eikä valtion neuvotteluviranomaisella on oikeus nostaa kanteen työtuomioistuimessa myös pykälässä tarkoitetuista virkaehtosopimuslain soveltamista koskevista muista asioista. Virkaehtosopimusta koskevissa asioissa kanneoikeus määräytyisi 13 §:n 1—3 momentin säännösten mukaan. Näitä säännöksiä ei tarvitse tässä yhteydessä muuttaa, koska kanneoikeus niiden mukaan kuuluu sopimukseen osalliselle.

2. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun eduskunta on ne hyväksynyt.

Tarkoitus on, että valmisteleisiin toimenpiteisiin liikelaitosten työnantajajhdistyksen perustamiseksi ryhdyttäisiin heti virkaehtosopimuslain muuttamista koskevan lain tultua annetuksi. Asetus sopimustoimivallan siirtämisestä liikelaitoksille ja työnantajajhdistykselle annettaisiin mahdollisimman nopeasti tämän valmistelutyön päätyttyä ja yhdistyksen tultua rekisteröidyksi.

Valtion virkaehtosopimukset ovat pääosaltaan voimassa kuluvan sopimuskauden lop-

puun eli 31 päivään lokakuuta 1993. Ehdotetulla sopimustoimivallan siirtämisellä liikelaitoksille ja työnantajajhdistykselle ei muutettaisi näiden virkaehtosopimusten voimassaoloa, sidottuuspiiriä taikka muutoin niiden oikeusvaikutuksia.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

valtion virkaehtosopimuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 6 päivänä marraskuuta 1970 annetun valtion virkaehtosopimuslain (664/70) 3 §:n 3 momentti, 4 §:n 2 momentti, 5 §:n 1 momentti ja 6 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 3 momentti ja 4 §:n 2 momentti 24 päivänä lokakuuta 1986 annetussa laissa (764/86) ja 5 §:n 1 momentti 26 päivänä kesäkuuta 1992 annetussa laissa (588/92), sekä

lisätään lakiin uusi 3 a § seuraavasti:

3 §

Neuvottelu- ja sopimusosapuolia ovat, jollei 3 a §:stä muuta johdu:

1) valtion puolesta se viranomainen, jolle tehtävä uskotaan asetuksella (*valtion neuvotteluviranomainen*);

2) jäljempänä 4 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa valtion puolesta valtion neuvotteluviranomaisen määräämä virasto tai laitos (*hallinnonalan neuvotteluviranomainen*);

3) virkamiesten puolesta sellainen rekisteröity yhdistys, jonka varsinaisiin tarkoituksiin kuuluu virkamiesten etujen valvominen virkasuhteissa (*virkamiesyhdistys*) ja jonka kanssa valtion neuvotteluviranomainen harkitsee tarkoituksenmukaiseksi neuvottelujen käymisen ja virkaehtosopimuksen tekemisen; sekä

4) jäljempänä 4 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa virkamiesten puolesta virkamiesyhdistys, jonka kanssa hallinnonalan neuvotteluviranomainen harkitsee tarkoituksenmukaiseksi neuvottelujen käymisen ja tarkentavan virkaehtosopimuksen tekemisen (*hallinnonalan virkamiesyhdistys*).

3 a §

Asetuksella voidaan säätää, että valtion liikelaitoksista annetussa laissa (627/87) tarkoitettun liikelaitoksen virkamiesten palvelussuhteen ehtoja koskevilla asioilla työnantajaa edustavina neuvottelu- ja sopimusosapuolina ovat:

1) sellainen rekisteröity yhdistys, jonka varsinaisiin tarkoituksiin kuuluu työnantajien etujen valvominen palvelussuhteissa ja jolle tehtävä asetuksella uskotaan (*työnantajajhdistys*); sekä

2) asianomainen liikelaitos, joka on jäsenenä 1 kohdassa tarkoitettussa työnantajajhdistyksessä.

Virkamiesten puolesta neuvottelu- ja sopimusosapuolena on 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa sellainen rekisteröity yhdistys, jonka varsinaisiin tarkoituksiin kuuluu liikelaitosten virkamiesten etujen valvominen virkasuhteissa (*liikelaitoksen virkamiesyhdistys*) ja jonka kanssa 1 momentissa tarkoitettu työnantajaa edustava neuvottelu- ja sopimusosapuoli harkitsee tarkoituksenmukaiseksi neuvottelujen käymisen ja sopimuksen tekemisen.

Mitä 5 §:n 5 ja 6 momentissa, 8 §:n 3 momentissa sekä 19 §:n 2 momentissa säädetään

valtiosta tai valtion neuvotteluviranomaisesta, sovelletaan näiden sijasta 1 momentissa tarkoitettussa tapauksessa liikelaitokseen ja työnantajyhdistykseen. Työnantajyhdistys päättää liikelaitoksia koskevan työnsulun toimeenpanemisesta. Mitä 12 §:ssä säädetään valtion neuvotteluviranomaisen oikeudesta saattaa työtaistelutoimenpide virkariitalautakunnan käsiteltäväksi, koskee liikelaitoksessa tapahtuvan työtaistelun osalta myös liikelaitosta ja työnantajyhdistystä.

Mitä muussa laissa on säädetty valtion neuvotteluviranomaisen tai valtion viranomaisen oikeudesta tehdä virka- tai työehtosopimuksia taikka niihin verrattavia sopimuksia, koskee näiden sijasta liikelaitosten henkilöstön palvelussuhteen ehtojen osalta työnantajyhdistystä.

Työnantajyhdistykseen sovelletaan yhdistyslakia (503/89). Valtion neuvotteluviranomainen voi huolehtia yhdistykselle kuuluvien asioiden valmistelusta sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

4 §

Virkaehtosopimus tulee voimaan vasta kun valtioneuvosto on sen hyväksynyt. Valtioneuvoston hyväksymistä ei kuitenkaan edellytetä 3 a §:ssä tarkoitettujen osapuolien keskenään tekemän virkaehtosopimuksen osalta eikä myöskään sellaisen tarkentavan virkaehtosopimuksen osalta, josta valtiolle aiheutuvista lisämenoista on sovittu voimassa olevassa virkaehtosopimuksessa.

5 §

Virkaehtosopimukseen ovat sidotut:

1) valtio muissa kuin 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa;

2) 3 a §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa liikelaitos ja, tekemäänsä sopimukseen, myös työnantajyhdistys;

3) ne virkamiesyhdistykset, jotka ovat tehneet virkaehtosopimuksen tai jälkepäin aikaisempien sopimukseen osallisten suostumuksella kirjallisesti siihen yhtyneet;

4) ne rekisteröidyt yhdistykset, jotka yhdessä tai useammassa asteessa ovat tai sopimuksen voimassa ollessa ovat olleet 2 tai 3 kohdassa tarkoitettujen yhdistysten alayhdistyksiä; ja

5) ne liikelaitokset ja virkamiehet, jotka ovat tai sopimuksen voimassa ollessa ovat olleet sopimukseen sidotun työnantaja- tai virkamiesyhdistyksen jäseniä.

6 §

Sama irtisanomisoikeus kuin sopimukseen osallisella on 5 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettulla yhdistyksellä, jos se on lakannut olemasta sopimukseen osallisen yhdistyksen alayhdistys. Alayhdistys on kuitenkin sidottu virkaehtosopimukseen saman ajan kuin edellä tarkoitettu sopimukseen osallinen yhdistys. Irtisanominen on toimitettava kirjallisesti.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

2.

Laki**työtuomioistuimesta annetun lain 13 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työtuomioistuimesta 31 päivänä heinäkuuta 1974 annetun lain (646/74) 13 §:n 5 momentti, sellaisena kuin se on 23 päivänä helmikuuta 1979 annetussa laissa (224/79), seuraavasti:

13 §

Valtion virkaehtosopimuslain, kunnallisen virkaehtosopimuslain, evankelis-luterilaisen kirkon virkaehtosopimuksista annetun lain tai yksityisten valtionapulaitosten toimiehtosopimuslain soveltamista koskevassa muussa kuin 1, 2 tai 3 momentissa tarkoitettussa asiassa on kantajana valtio ja valtion virkaehtosopimuslain 3 a §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa työnantajayhdistys tai liikelaitos, kunnallinen työmarkkinalaitos, evankelis-luterilaisen kirkon sopimusvaltuuskunta tai yksityisten

valtionapulaitosten sopimusvaltuuskunta tai, milloin virkaehtosopimus on kunnan tai kuntayhtymän, seurakunnan, seurakuntaliiton tai muun seurakuntain yhtymän taikka toimiehtosopimus yksityisen valtionapulaitoksen tekemä, tämä, taikka virkamiehiä, viranhaltijoita taikka yksityisten valtionapulaitosten toimihenkilöitä edustava yhdistys.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 1992

Tasavallan Presidentti**MAUNO KOIVISTO**Valtiovarainministeri *Iiro Viinanen*

1.

Laki**valtion virkaehtosopimuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 6 päivänä marraskuuta 1970 annetun valtion virkaehtosopimuslain (664/70) 3 §:n 3 momentti, 4 §:n 2 momentti, 5 §:n 1 momentti ja 6 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 3 momentti ja 4 §:n 2 momentti 24 päivänä lokakuuta 1986 annetussa laissa (764/86) ja 5 §:n 1 momentti 26 päivänä kesäkuuta 1992 annetussa laissa (588/92), sekä

lisätään lakiin uusi 3 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

Neuvottelu- ja sopimusosapuolia ovat:

Neuvottelu- ja sopimusosapuolia ovat, *jollei 3 a §:stä muuta johdu:*

1) valtion puolesta se viranomainen, jolle tehtävä asetuksella uskotaan (*valtion neuvotteluviranomainen*);

2) jäljempänä 4 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa valtion puolesta valtion neuvotteluviranomaisen määräämä virasto tai laitos (*hallinnonalan neuvotteluviranomainen*);

3) virkamiesten puolesta sellainen rekisteröity yhdistys, jonka varsinaisiin tarkoituksiin kuuluu virkamiesten etujen valvominen virkasuhteissa (*virkamiesyhdistys*) ja jonka kanssa valtion neuvotteluviranomainen harkitsee tarkoituksenmukaiseksi neuvottelujen käymisen ja virkaehtosopimuksen tekemisen; sekä

4) jäljempänä 4 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa virkamiesten puolesta virkamiesyhdistys, jonka kanssa hallinnonalan neuvotteluviranomainen harkitsee tarkoituksenmukaiseksi neuvottelujen käymisen ja tarkentavan virkaehtosopimuksen tekemisen (*hallinnonalan virkamiesyhdistys*).

3 a §

Asetuksella voidaan säätää, että valtion liikelaitoksista annetussa laissa (627/87) tarkoitettun liikelaitoksen virkamiesten palvelussuhteen ehtoja koskeissa asioissa työnantajaa edustavina neuvottelu- ja sopimusosapuolina ovat:

1) sellainen rekisteröity yhdistys, jonka varsinaisiin tarkoituksiin kuuluu työnantajien etujen valvominen palvelussuhteissa ja jolle tehtävä

Voimassa oleva laki

Ehdotus

asetuksella uskotaan (työnantajayhdistys); sekä
2) asianomainen liikelaitos, joka on jäsenenä
1 kohdassa tarkoitettussa työnantajayhdistykses-
sä.

Virkamiesten puolesta neuvottelu- ja sopi-
musosapuolena on 1 momentissa tarkoitetuissa
tapauksissa sellainen rekisteröity yhdistys, jonka
varsinaisiin tarkoituksiin kuuluu liikelaitosten
virkamiesten etujen valvominen virkasuhteissa
(liikelaitoksen virkamiesyhdistys) ja jonka kans-
sa 1 momentissa tarkoitettu työnantaja edusta-
va neuvottelu- ja sopimusosapuoli harkitsee tar-
koituksenmukaiseksi neuvottelujen käymisen ja
sopimuksen tekemisen.

Mitä 5 §:n 5 ja 6 momentissa, 8 §:n 3
momentissa sekä 19 §:n 2 momentissa säädetään
valtiosta tai valtion neuvotteluviranomaisesta,
sovelletaan näiden sijasta 1 momentissa tarkoi-
tetussa tapauksessa liikelaitokseen ja työnanta-
jayhdistykseen. Työnantajayhdistys päättää lii-
kelaitoksia koskevan työnsulun toimeenpanemi-
sestä. Mitä 12 §:ssä säädetään valtion neuvotte-
luviranomaisen oikeudesta saattaa työtaistelutoi-
menpide virkariitalautakunnan käsiteltäväksi,
koskee liikelaitoksessa tapahtuvan työtaistelun
osalta myös liikelaitosta ja työnantajayhdistystä.

Mitä muussa laissa on säädetty valtion neu-
votteluviranomaisen tai valtion viranomaisen oi-
keudesta tehdä virka- tai työehtosopimuksia
taikka niihin verrattavia sopimuksia, koskee
näiden sijasta liikelaitosten henkilöstön palvelu-
suhteen ehtojen osalta työnantajayhdistystä.

Työnantajayhdistykseen sovelletaan yhdistys-
lakia (503/89). Valtion neuvotteluviranomainen
voi huolehtia yhdistykselle kuuluvien asioiden
valmistelusta sen mukaan kuin asetuksella tar-
kemmin säädetään.

4 §

Virkaehtosopimus tulee voimaan vasta, kun
valtioneuvosto on sen hyväksynyt. Valtioneu-
voston hyväksymistä ei kuitenkaan edellytetä
sellaisen tarkentavan virkaehtosopimuksen
osalta, josta valtiolle aiheutuvista lisämenoista
on sovittu voimassa olevassa virkaehtosopi-
muksessa.

Virkaehtosopimus tulee voimaan vasta kun
valtioneuvosto on sen hyväksynyt. Valtioneu-
voston hyväksymistä ei kuitenkaan edellytetä 3
a §:ssä tarkoitettujen osapuolien keskenään te-
kemän virkaehtosopimuksen osalta eikä myös-
kään sellaisen tarkentavan virkaehtosopimuk-
sen osalta, josta valtiolle aiheutuvista lisäme-
noista on sovittu voimassa olevassa virkaehto-
sopimuksessa.

Voimassa oleva laki

5 §

Virkaehtosopimukseen ovat sidotut;

1) valtio;

2) ne virkamiesyhdistykset, jotka ovat tehneet virkaehtosopimuksen tai jälkeinpäin aikaisempien sopimukseen osallisten suostumuksella kirjallisesti siihen yhtyneet;

3) ne rekisteröidyt yhdistykset, jotka yhdessä tai useammassa asteessa ovat tai sopimuksen voimassa ollessa ovat olleet 2 kohdassa tarkoitettujen virkamiesyhdistysten alayhdistyksiä; sekä

4) ne virkamiehet, jotka ovat tai sopimuksen voimassa ollessa ovat olleet sopimukseen sidotun yhdistyksen jäseniä.

6 §

Sama irtisanomisoikeus kuin sopimukseen osallisella on 5 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettulla yhdistyksellä, jos se on lakannut olemasta sopimukseen osallisen yhdistyksen alayhdistys. Alayhdistys on kuitenkin sidottu virkaehtosopimukseen saman ajan kuin edellä tarkoitettu sopimukseen osallinen yhdistys. Irtisanominen on toimitettava kirjallisesti.

Ehdotus

5 §

Virkaehtosopimukseen ovat sidotut:

1) valtio *muissa kuin 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa;*

2) *3 a §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa liikelaitos ja, tekemäänsä sopimukseen, myös työnantajyhdistys;*

3) ne virkamiesyhdistykset, jotka ovat tehneet virkaehtosopimuksen tai jälkeinpäin aikaisempien sopimukseen osallisten suostumuksella kirjallisesti siihen yhtyneet;

4) ne rekisteröidyt yhdistykset, jotka yhdessä tai useammassa asteessa ovat tai sopimuksen voimassa ollessa ovat olleet 2 tai 3 kohdassa tarkoitettujen yhdistysten alayhdistyksiä; ja

5) *ne liikelaitokset ja virkamiehet, jotka ovat tai sopimuksen voimassa ollessa ovat olleet sopimukseen sidotun työnantaja- tai virkamiesyhdistyksen jäseniä.*

6 §

Sama irtisanomisoikeus kuin sopimukseen osallisella on 5 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettulla yhdistyksellä, jos se on lakannut olemasta sopimukseen osallisen yhdistyksen alayhdistys. Alayhdistys on kuitenkin sidottu virkaehtosopimukseen saman ajan kuin edellä tarkoitettu sopimukseen osallinen yhdistys. Irtisanominen on toimitettava kirjallisesti.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

2.

Laki

työtuomioistuimesta annetun lain 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työtuomioistuimesta 31 päivänä heinäkuuta 1974 annetun lain (646/74) 13 §:n 5 momentti, sellaisena kuin se on 23 päivänä helmikuuta 1979 annetussa laissa (224/79), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

13 §

13 §

Valtion virkaehtosopimuslain, kunnallisen virkaehtosopimuslain, evankelis—luterilaisen kirkon virkaehtosopimuksista annetun lain tai yksityisten valtionapulaitosten toimiehtosopimuslain soveltamista koskevassa muussa kuin 1, 2 tai 3 momentissa tarkoitettussa asiassa on kantajana valtio, kunnallinen sopimusvaltuuskunta, evankelis-luterilaisen kirkon sopimusvaltuuskunta tai yksityisten valtionapulaitosten sopimusvaltuuskunta tai, milloin virkaehtosopimus on kunnan tai kuntayhtymän, seurakunnan, seurakuntaliiton tai muun seurakuntain yhtymän taikka toimiehtosopimus yksityisen valtionapulaitoksen tekemä, tämä, taikka virkamiehiä, viranhaltijoita taikka yksityisten valtionapulaitosten toimihenkilöitä edustava yhdistys.

Valtion virkaehtosopimuslain, kunnallisen virkaehtosopimuslain, evankelis—luterilaisen kirkon virkaehtosopimuksista annetun lain tai yksityisten valtionapulaitosten toimiehtosopimuslain soveltamista koskevassa muussa kuin 1, 2 tai 3 momentissa tarkoitettussa asiassa on kantajana valtio ja valtion virkaehtosopimuslain 3 a §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa työnantajayhdistys tai liikelaitos, kunnallinen työmarkkinalaitos, evankelis—luterilaisen kirkon sopimusvaltuuskunta tai yksityisten valtionapulaitosten sopimusvaltuuskunta tai, milloin virkaehtosopimus on kunnan tai kuntayhtymän, seurakunnan, seurakuntaliiton tai muun seurakuntain yhtymän taikka toimiehtosopimus yksityisen valtionapulaitoksen tekemä, tämä, taikka virkamiehiä, viranhaltijoita taikka yksityisten valtionapulaitosten toimihenkilöitä edustava yhdistys.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

